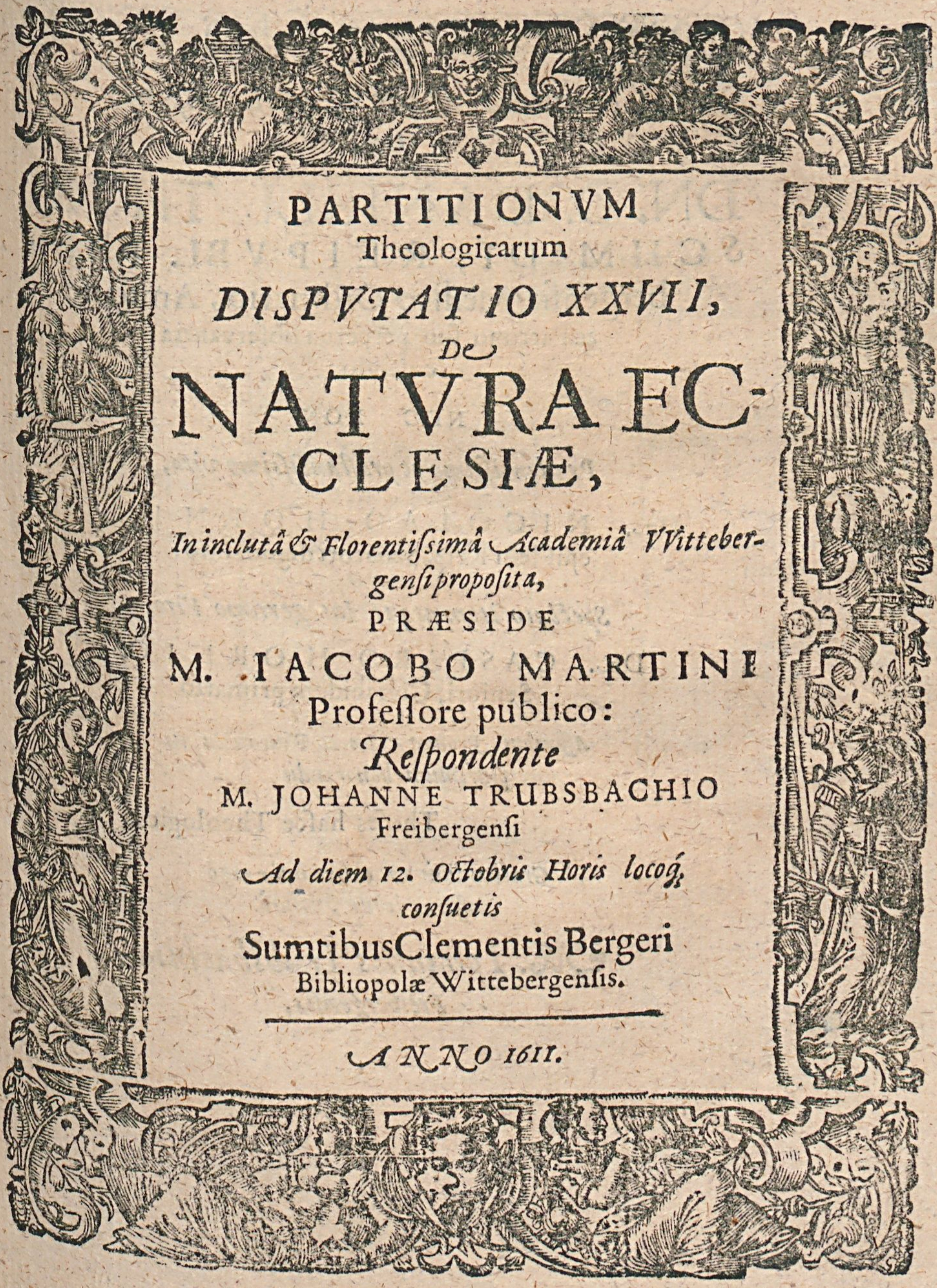

27

PARTITIONVM
Theologicarum
DISPUTATIO XXVII,
De
NATURA EC-
CLESIAE,

In inclutâ & Florentissimâ Academiâ Witteber-
gensis proposita,
PRÆSIDE
M. IACOBO MARTINE
Professore publico:
Respondente
M. JOHANNE TRUBSBACHIO
Freibergensi
Ad diem 12. Octobris Horis locog,
consuetis
Sumtibus Clementis Bergeri
Bibliopolæ Wittebergensis.

ANNO 1611.

*Clarissimo atque Excellentissimo
Viro,*

**DN. D. DANIELI THOR-
SCHMIDT, REIPVBL. FREI-
bergensis Medico Ordinario, Amitino
ac Patrono suo perpetuâ observantia
colendo:**

NEC NON

Prudentissimo ac prestantissimo viro,

Dn. NICOLAO HORNIO.
ejusdem Reip. Senatori dignissimo:

Spektato item atque Integerrimo Viro,

Dn. CASPARO HORNIO.
Seniori, Civi ibidem primario.

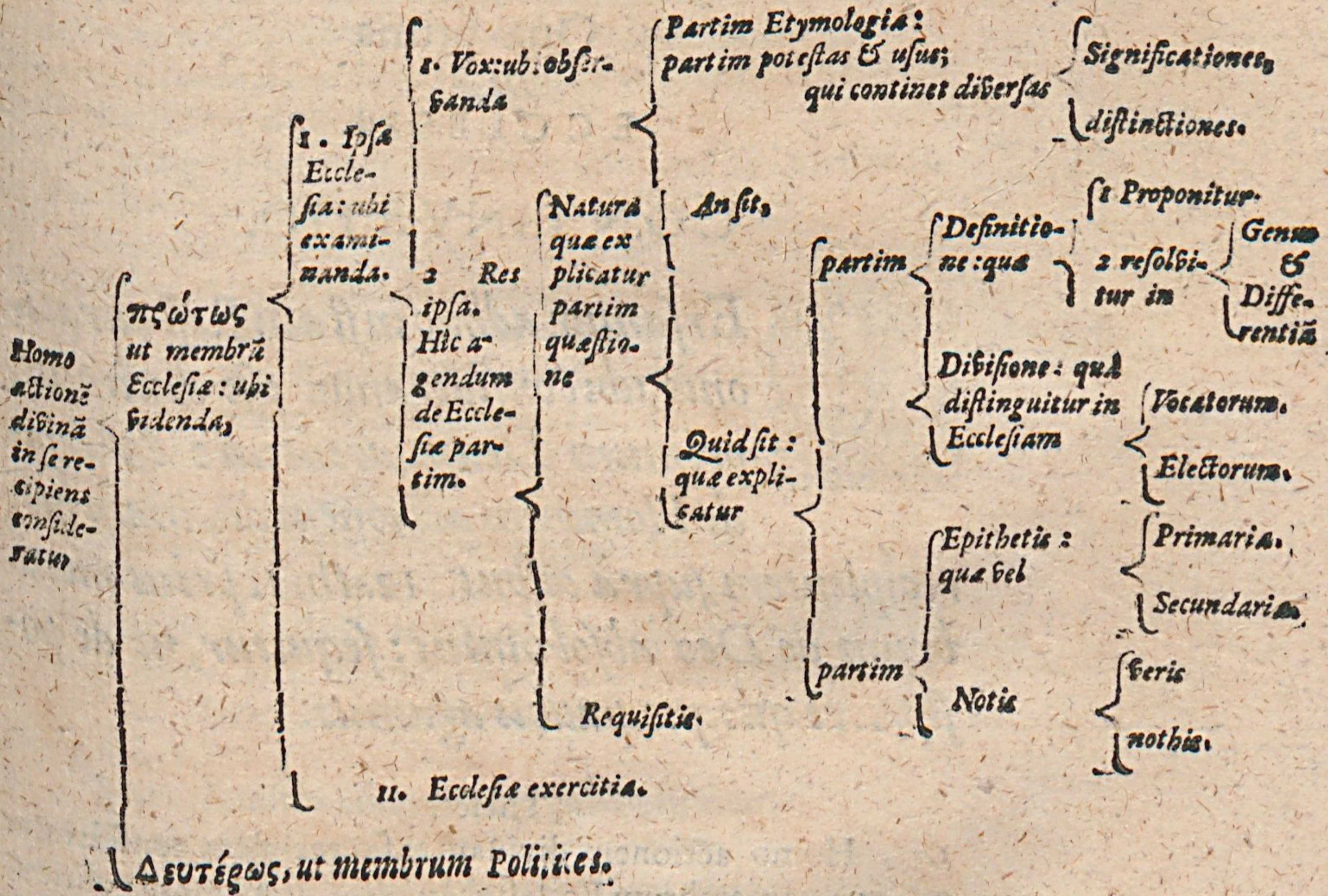
*Affinibus, Promotoribus ac Fautoribus suis
plurimum honorandis*

Theses hæc Theologicas

**Gratitudinis & observantia ergo
offerre debuit, voluit.**

M. Iohannes Trubschius
Freibergensis.

TYPVS HVIVS DISPVATIO- NIS.

DISPUTATIO XXVII.

Quæ prima
De
ECCLESIA.

CONTINUATIO.

Versamur adhuc in statu Restaurati-
onis, ubi considerandū esse diximus:
primū Deum agentem: Et dein-
de Hominem actionem divinam in se
recipientem, supra disput. 12. th. 1. prius mem-
brum de Deo absolvimus: sequitur, ut de po-
steriore quoque paucis agamus.

Theses.

1. Homo actionem divinam in se recipiens consideratur
πρώτως ut membrum Ecclesiæ: *δεύτερος*, ut membrū politices.
2. Ibi videnda primū ipsa Ecclesia: deinde ejus exerci-
tia.
3. In doctrina de Ecclesia vox examinanda; tūm ad rem
ipsam procedendum est.
4. Vocis partim etymologia, partim potestas & usus est
observandus.

5. Ety-

5. Etymologiam quod spectat, Ecclesiæ vox origine Græca est, *παρά τὸ ἐκκαλεῖν* quod est *evocare*. Quandoquidem *ἐκκλησία* Græcis dicebatur conventus civium, voce præconis ad audiendam sententiam senatus domo evocatorum; unde porro *ἐκκλησιάζειν* apud Aristophonem, agere conventum: & *ἐκκλησιαστήριον* Vitruvij l. 7. c. 5 p. 276. hoc est, *θεατρίδιον* (Varr. l. 3. de re rust. c. 5.) vel theatrum minusculum, ubi spectandi gratiâ populus convenire solebat. Opponitur huic Athenæi l. 3. c. 18. *θέατρον ἀνεκκλησιάσον* h. e. theatrum, conventibus publicis & spectatoribus destitutum.

*Etymologia
vocis Eccle-
siae.*

6. Vocis potestatem quod attinet: continet illa partim di-
versas significationes, partim etiam distinctiones.

*Vocis Eccle-
siae potestas.*

7. Significationes 4. in genere numerari possunt: Primùm
sumitur latè & politicè, pro quovis civili hominum cœtu.
Quo pacto *Thucydides* l. 1. inquit *καθίσταται ἐκκλησίαν*, conven-
tum cogere: & è contrario *Zosimus* l. 2. *λύειν τὴν ἐκκλησίαν*
solvere conventum, sive dimittere concionem. *Act.* 19. v.
ult. ἀπολύει ἐκκλησίαν. Sic ibid. v. 32: *Εrat ἡ ἐκκλησία συγ-
κεχυμένη* concio confusa.

I.
*Significa-
tiones varia
vocis Eccle-
siae.*

8. Deinde spiritualiter tribus modis: I. strictè pro piorum
tantùm multitudine, *Act.* 20, 17, 28. & *1. Tim.* 3. 15. II. Strictiùs
pro Senatu Ecclesiastico, *Matth.* 18, 17 quia cogitur is nomine
totius Ecclesiæ, cui præest; à Paulo vocatur Presbyterium, *1. Tim.*
4, 4. III. Strictissimè pro familia fidei sive domesticâ Ec-
clesiæ, *Rom.* 16. 5.

2.

9. Tertiò sumitur communiter pro cœtu sacro, sive unius
provinciæ, sive fidelium per totum terrarum orbem disperfo-
rum, in quo cum hypocritis verè pij in hisce terris mixti sunt,
1. Cor. 11, 16, 22. Vulgò dicitur *Ecclesia visibilis*.

3.

10. Quartò Catachresticè accipitur pro falsa Ecclesia, quæ
Ecclesia malignantium dicitur, *Psal.* 26, 5. quæ est conventicu-
lum & conspiratio contra Christum & ejus membra.

4.

11. Cæterùm quidam etiam hoc loco, distinctiones sive divi-
siones annotandæ sunt. Rectè distinguitur in universalem &
particularem.

*Distinctio-
nes & divi-
siones Eccle-
siae.*

A 3

12. Ec-

Ecclesia u-
niversalis.

Particula-
ris

Ecclesia Mi-
litans.

Trium-
phans.
Visibilis: In-
visibilis.

Quod sit
Ecclesia.

12. Ecclesia universalis est populus Dei, qui ubicunque lo-
corum ab initio mundi ad ejus usque finem colligitur ob du-
plicem rationem, ut infra audiemus. 1. Cor. 1, 2. Græcè dicitur
καθολικὴ seu Catholica.

13. Particularis est: 1. quæ in certo loco Rom. 16, 16. nempe
in una aliqua provincia, Act. 9, 30. 2. quæ in singulis oppidis,
Act. 14, 22. Tit. 1, 5, 1. Cor. 1, Apoc. 1, 11. 3. quæ intra privatas aedes
Rom. 16, 5. colligitur.

14. Universalis Ecclesia subdividitur in Militantem &
Triumphantem.

15. Militans Ecclesia est, quæ hisce in terris sub signis Chris-
ti adversus Diabolum, mundum & carnem, fortiter dimicat
Iob 7. v. 1. Eph. 6. v. 12.

16. Triumphans est, quæ partâ victoriâ, in cælum recepta,
Deum perpetuò celebrat, Apoc. 19, 1.

17. Militans subdividitur in Visibilem & Invisibilem; de
qua divisione etiam paulò post.

18. Hoc loco porrius quæstio est de Ecclesia universa-
li adhuc militante & visibili: quæ ut à catibus prophanis dis-
cernatur, dicitur Ecclesia Dei, Act. 20, 28. Et ad discrimen Ec-
clesiæ veteris Testamenti, quæ etiam Mich. 2, 5. dicitur *ἡ ἐκκλησία*
ἡ ἐκκλησία: in Novo Testamento, & præsertim in Epistolis Paulinis
dicitur Ecclesia Christi, Rom. 16, 16.

19. De hujus igitur agendum est partim natura, partim re-
quisitis.

20. Natura explicatur partim quæstione *An sit*; partim quæ-
stione *Quid sit*.

21. Priorem igitur quæstionem quot attinet; Ecclesiam esse
liquet. Ut autem illam totum mundum constituere, adeoque
quemlibet in sua fide ac religione salvari posse (ut quidē non-
nulli impie delirant) pernegamus: ita quoq. Platonicam quan-
dam civitatem nobis minimè imaginamur: verum cum Apo-
logia Augustanæ confessionis statuimus, existere Ecclesiam,
nempe aliquos verè credentes ac justos, sparsos per totum ter-
rarum orbem.

22. Id

22. Id quod immotis scripturæ testimoniis constat. *Esai. 55. 10.*
S: ut descendit imber & nix de celo, & illuc non revertitur, sed inebri-
at terram, & germinare e m facit: sic erit verbum meum, quod egredi-
tur de ore meo: non revertetur illud v. cuum, sed faciet, quacunque vo-
lui, & prosperabitur in his, ad quæ misi illud. Et c. 59, 21. Hoc est fœdus
meum cum eis, dicit Dominus, spiritus meus, qui est in te, & verba mea,
quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore seminis tui modò
& usq; in æternum.

23. Posterior quæstio; quid sit explicatur partim definitio-
ne & divisione, partim epithetis & notis veræ Ecclesiæ.

24. Definitio primum proponenda: deinde resolvenda &
explicanda est.

25. Est igitur Ecclesia cœtus hominum audientium verbum
Dei & ritè utentium Sacramentis, à Christo institutis.

26. Resolvitur definitio data in Genus & differentiam. Ge-
nus est *cœtus sive congregatio*: Ita enim & in Veteri & in novo Te-
stamento denominatur & describitur.

27. Quia enim semper ab origine mundi usque ad nostra
tempora eadem fuit, quoad formam essentialem, unum idemq;
nomen & descriptionem in utroque Testamento obtinuit.

28. Hinc in populo Judaico veteris Testamenti dicebatur
עדה *Eda Gen. 12.* aut *קהל* *kahal. Psal. 22. Levit. 8. v. 3. & 4* & u-
trumq; congregationem sive cœtum significat. Differunt autem
in hoc, quod prius convocationem significat, quæ voce huma-
na fit, licet nullum locum certum conveniendi habeat: poste-
rius verò talem cœtum; qui ad certum locum tempusq; indi-
ctum, ad certam rem transigendam conveniat. *Videatur Arden-*
rius in Lexico.

29. Septuaginta interpretes Hebræa illa vocabula reddide-
runt *συναγωγήν*: quod etiam D. Jacobus c. 2. v. 2. retinuit, di-
cens: *Si intrōiτε εις τὴν συναγωγὴν ὑμῶν* *vir & c.*

30. Genus verò hoc passim habetur in Psalmis, qui publi-
corum cœtum creberrimam mentionem faciunt, & quidem
præcipuè *Psal. 40, v. 9. & 10. Annunciabo iustitiam* *קרא*

קרא in cœtu multo: *in der grossen Gemeine* / ut
Lutherus

Ecclesia in
in genere
quid sit.
Genus Ec-
clesia est cœ-
tus sive con-
gregatio.

Lutherus reddidit. Et Psal. III, 1. *Confitebor tibi Domine in toto corde meo in concilio iustorum* וְעַרְוִי & *in cœtu* (congregatione.)

Ecclesia est cœtus evocatus.

31. Deinde circa genus hoc notandum, quod Ecclesia non sit cœtus, sed *cœtus evocatus* sive *convocatus*. Rectè enim Augustinus in initio epistolæ ad Rom. *Ecclesia ex vocatione dicta est.* Estque aliquid ἐκκλησίας in Græco verbo ἐκκαλεῖσθαι evocari, quod segregationem conjungit congregationi, ut ita Ecclesia dicatur cœtus segregatus, quem Dominus singulariter ex genere humano evocet & colligat.

Efficiens causa est Deus.

32. Tertio innuit genus hoc causam efficientem sive autorem, qui est solus Deus, Ecclesiam tum colligens, tum conservans.

33. Colligit verò non clandestinis raptibus, ut Enthusiastæ somniant; sed ministerio verbi seu prædicatione Evangelij: & conservat usu legitimo Sacramentorum à se institutorum.

Differentia specifica.

34. In quibus consistit differentia specifica continenturque infallibiles veræ Ecclesiæ notæ, quibus à reliquis cœtibus omnibus dignosci queat. De his paulò post.

Fundamentum Ecclesiæ.

35. Quarto involvitur quoque hic *fundamentum Ecclesiæ* quippe sine quo, cum domus sit spiritualis 1. Pet. 2, 5. esse nequit.

36. Fundamentum illud duplex est: Ministeriale & Principale.

Fundamentum Ministeriale.

37. Ministeriale sunt Prophetæ & Apostoli. Hinc respectu hujus dicitur Eph. 2, 20. *Ecclesia extructa super fundamentum Prophetarum & Apostolorum.* Hinc Apoc. 21, 14, *civitas Dei non unum, sed duodecim fundamenta, in quibus erant scripta 12 nomina Apostolorum Agni.* Hinc porro Jacobus, Petrus & Johannes videntur esse columnæ Ecclesiæ, Gal 2, 9. Quod ministerio suo Ecclesiam & religionem sustinebant & fovebant, existente interim imo angulari lapide suo Jesu, qui totum ædificium solus rectè dicitur sustentare, Eph. 2, 21. & 23.

Fundamentum principale.

38. Principale est ipse *Christus*. Quandoquidem super hunc solum fundata est Ecclesia, quando solus statuitur pro sapientia, justitia, sanctitate, vita & gloria æterna fidelium. Atque hoc

hoc est, quod Paulus 1. Cor. 3, 11. ait: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Iesus Christus.* Et apud Esa. 28, v. 16. vocatur Christus *lapis fundamenti.* Quod Christi ita proprium est, ut cum nullo alio communicari queat.

39. Quod enim Christus dicit ad Petrum: *Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam:* nihil facit pro Pontificiis. Quandoquidem hic non ait Dominus, quod *supra Petrum* velit ædificare suam Ecclesiam, sed *super petram.* Petrus verò erat pars ædificij, à *petra,* cui ædificium innititur, nominis & personæ mutatione & terminationis discrimine manifestè distinctus.

Ecclesia non supra Petrum ædificata est.

40. Non igitur super Petrum Apostolum, quæ mox, sæpiusq; lapsus est ædificata est Ecclesia: sed super petrã. Petra verò erat *Christus* 1. Cor. 10, 4. Quem Christum & quam petram, omnium nomine confessus erat Petrus *Matth. 16, v. 16. & 18.* Et claves, quas hic v. 19. sub nomine Petri promittit, dedit postmodum omnibus Apostolis æqualiter, & sine distinctione *Matth. 18, 18.* ut & in persona eorum omnibus ministris Ecclesiæ.

41. Nihil etiam Pontificij inde concludere possunt, quod ter repetat ad Petrum: *Pasce oves meas:* id enim ob trinam abnegationem factam esse nemo inficiabitur, *Iob. 21, 17.* Ut enim hic Petro dicit: *Pasce oves meas:* ita idem omnibus Apostolis iungit his verbis: *Docete omnes gentes,* *Matth. 28, 19.* item illis: *Sicut me misit pater; ita ego mitto vos,* *Joh. 20, 21.* Ut igitur hisce mandatis & dictis omnes Apostolos; ita & illis Petrum pastorem gregis, non Pontificem quendam summum & terrenum Deum constituit.

42. Dividi porrò potest Ecclesia, in *Vocatorum & Electorum.*

Divisio Ecclesie.

43. *Ecclesia Vocatorum,* definiente Hafenreffero, est cœtus audientium verbum Dei, & utentium Sacramentis, institutis à Christo: in quo omnes non resistentes Spiritui S. regenerantur, & unico capiti Christo inseruntur per prædicationem verbi & Sacramentorum usum.

Ecclesia Vocatorum.

44. Dicitur etiam Ecclesia hæc *visibilis,* item mixta: *visibilis;* quia est cœtus aliquis externus, qui communiter verbum Dei

Dicitur hæc Ecclesia visibilis.

B

per

præ se fert, & veram religionem profiterur, ministeriumq; colit & reveretur.

Item Mixta.

45. *Mixta* vocatur: quia in hoc cœtu pii simul & impii, veste nuptiali induti, & eadem carentes continentur *Ier. 5, 26. Ezech. 33, 31. Matth. 13, 25.* Unde dictum est in definitione, quod *non resistentes, Spiritui S. tantum regenerentur.* Hypocritæ enim & impii licet in hoc cœtu sint; regeneratio tamen ad illos nihil attinet.

46. Hanc quoque ob mixtionem membra quædam mortua, putrida, & foras ejicienda, in Ecclesia esse dicuntur.

47. Mistio hæc pios non lædit, aut Ecclesiam reddit infamem; sed exercet, magisque ob divinam clementiam commendat.

Ecclesia Electorum.

48. *Ecclesia Electorum*, eodem Hafenrefferio definiente, est cœtus verâ fide amplectentium verbum Dei, & utentium Sacramentis divinitus institutis: quibus regenerantur, per fidem Christo capite inferuntur, & ab eodem vivificantur, sanctificantur, glorificantur.

Invisibilis Ecclesia.

49. Ut illa dicebatur visibilis & mixta: ita hæc invisibilis & pura.

50. *Invisibilis* quidem: Nostra enim cognitione à cæteris, qui illis admiscuntur, discerni non possunt: Fides enim est invisibilium: *Et firmum fundamentum stat, habens signaculum hoc: COGNOVIT DOMINUS, qui sunt SVI.*

51. Non igitur invisibilis, dicitur quod membra ejus cum externo ministerio nihil habeant commercii nam eo respectu omninò visibilis est: in externo enim visibili Ecclesie cœtu Electi versantur, atque externo verbi Sacramentorum utuntur ministerio; sed quòd individua ejus membra hominibus incognita; solius verò Dei oculis exposita sint, *1. Reg. 19, v. 14. & 18. Rom. 11, 2. & seqq. Ioh. 12, 14. 2. Tim. 2, 19.*

Pura dicitur.

52. *Pura* dicitur: quia est sancta illa sanctorum communio inde à restituto genere humano continuata in vero Dei timore, fide in Christum, & vero sinceroque amore constanter perseverans.

53. *Pura*

53. Pura est inquam : sed ita, ut hac vita nævis omnibus non careat, sed peccata non modò conspicua, verùm & latentia, quæ à solo Deo cernantur, habeat.

54. Omnia verò hæc merito Christi tecta sunt & expiata, ut sanctitas & puritas illa nihil minus constet.

55. Quæ igitur ejusmodi Ecclesiam quærunt, in qua nulla sit iniquitas, ij vix unquam à desperatione sese liberare poterunt.

56. Quandoquidem extra Ecclesiam salus est omninò nulla.

57. In quam cum se non conjiciant, perdentur prorsus.

58. Malum verò & vitium, quod in Ecclesia est, ad Ecclesiam non pertinet, sed ab ea discernendum.

59. Hinc Ecclesia inter malos & veritatis hostes salva esse & pura potest, ut vicissim in ipsa Ecclesia, sæpè non tantùm impij delitescant, sed etiam rerum potiantur, & alijs profint.

60. Sic in Antichristi Romani regno vera semper Ecclesia fuit, nec unquam articulus hic falsus creditus, quo fatemur nos unam Apostolicam Ecclesiam Catholicam credere communionem sanctorum.

61. Papa verò licet in illa Dei Ecclesia gubernârit, summumque locum obtinuerit: tamen Ecclesia non fuit Papatus: sed latuit in Papatu. Antichristi tyrannide oppressa & tenebris obscurata densissimis, adeoq; verè invisibilis: non aliter atque Israëlita Ecclesia post defectionem Jeroboami, præcipuè temporibus Achabi fuit in apostatica & falsa Ecclesia quæ vitulos in Dan & Bethel colebat.

62. Manifestum est inde Ecclesiam visibilem & invisibilem non oppositas, sed subordinatas esse: cùm invisibilis contineatur sub visibili congregatione vocatorum. Horum enim Ecclesia latior est: multi quippe vocati; pauci verò electi.

63. Cæterùm Ecclesiæ epitheta vel sunt primaria; vel secundaria.

94. Primaria potissimùm 4. enumerantur: Quod sit una sancta Ecclesia Catholica & Apostolica.

In Anti-christi regno semper vera fuit Ecclesia. Papatus non fuit Ecclesia.

Ecclesia visibilis & invisibilis subordinata.

Ecclesiæ Epitheta primaria.

65 Una est utriusq; Testamenti Ecclesia, accidentibus tantum distincta, non discriminata formis, & essentialibus proprietatibus.

66. Una autem esse debet: quia unus est spiritus, una spes vocationis, unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus & pater omnium, Eph. 4.

Sancta.

67. Sancta est, ita quidem ut pura jam definita fuit: in singulis enim membris hac in terra circumfert malum ipsdem adiacens, quod est peccatum, non tantum inhabitans illud originale; verum etiam actuale; quemadmodum *Proverb. 24. v. 16.* docetur.

Sancta quomodo sit Ecclesia.

68. His vero non obstantibus, sancta tamen est Ecclesia toto corpore, ut nec ruga sit, nec macula in ea, *Ephes. 5, 27.* idq; duplici sanctitate: altera perfecta, quæ est imputativa; altera inchoata, quæ est qualitativa.

1. Imputative.

69. Illa perfectissime sancta dicitur Ecclesia, nempe electorum, quia verè credentibus in Christum remittuntur & teguntur peccata; imputatur enim justitia, & obedientia Christi. Primum igitur quod remittitur & tegitur, id non imputatur: Deinde, quia justitia & obedientia Christi illorum fit, non tantum privativè, verum etiam positivè sancti censendi sunt.

70. De perfecta hac sanctitate loquitur sacra scriptura multis in locis: *Esa. 52, 1: Non transeat per sanctam Ierusalem incircumcissus & immundus. Ibid. c. 60, 21. populi omnes tui iusti. Psal. 45, 14. Omnis gloria filie regis ab intus. Eph. 5, 25. Christus dilexit Ecclesiam, & tradidit semetipsum pro ea, ut illam sanctificaret. Col. 2, 10. Estis in eo περισσώμενοι completi seu perfecti, qui est caput omnis imperii & potestatis, in quo etiam circumcisi estis circumcissione, quæ fit sine manibus. Joh. 1, 7. Sanguis Iesu Christi emundat nos ab omnibus peccatis.*

2. Qualitative.

71. Inchoatam deinde sanctitatem, h. e. qualitativam, sed in hac vita imperfectam, habent fideles: quia sanctitati student: & purificati corda, magis magisque fidei virtutes exerunt.

72. De hac loquitur scriptura *Prov. 4, 18. piorum semita est*

est similis luci, quam aurora spargit. 2. Cor. 3. v. 18. Transformamur a gloria in gloriam, 2. Cor. 4, v. 16. Etiam si natura homo corrumpitur interior; tamen renovatur de die in diem. Eph. 4, 13. donec evadamus omnes in perfectum virum. Phil. 1, 6. Qui capit in vobis bonum opus, perficiet. Jac. 1. v. 18. Sumus initium creaturae.

73. Catholica dicitur triplicem potissimum ob causam: *Catholica.*
I. propter subjectum & locum: quia non uni duntaxat genti & loco est alligata, Act. 10, 35. sed per totum orbem est diffusa, Psal. 72, 8. Psal. 73, 2. & praedicatur Evangelium ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ Matth. 26, 13. Psal. 18, v. 5. II. propter doctrinam catholicam, h. e. universalem, in qua consentit cum antiquissimis Ecclesiae doctoribus, patriarchis, prophetis, Apostolis. III. Catholica etiam dicitur: quia catholicum opponitur haeretico, ut videre est ex codice Imp. Justiniani, & Symbolo Athanasij.

74. Apostolica dicitur, & quidem in synodis Nicana, Constantinopolitana I, & Ephesina I. non propter successionem loci, ut Pontificij garriunt: alias & Turcica dicenda esset Apostolica: sed propter fundamentum Prophetarum & Apostolorum, Eph. 2, 19: Cives estis sanctorum & domestici Dei, superaedificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Iesu Christo. Matth. 16, 18. II. & quia perdurat in doctrina Apostolorum Act. 2.

75. Epitheta porro secundaria quamplurima habentur in S. scripturis: I. dicitur *Domus Christi* seu Dei viventis. Psal. 23, 6. I. Tim. 3, 15. item *Familia*, Matth. 24, 45. quia Deus in medio fidelium habitat, Matth. 18, 20.

76. II. *Tabernaculum Dei*, Psal. 15, 1. quia in hac vita non habet fixam sedem, sed illam subinde mutare cogitur, donec recepta sit in veram patriam, nempe vitam aeternam.

77. III. *Templum Dei*, 1. Cor. 3, 16. propter inhabitantem Spiritum sanctum in cordibus fidelium.

78. IV. *Civitas Dei*, Psal. 46, 5. Civitas fidelis Esa. 1, 21. civitas sancta, de caelo dependens Apoc. 21, v. 2. & 10. Est enim societas fidelium, qui ex solius Dei, tanquam summi Legislatoris

- summo imperio pendent, verbo ejus legibusq̄ reguntur, iisdem beneficiis & privilegiis Christi fruuntur.
5. *Grex ovium.* 79. V. *Grex ovium & ovile Christi*, quod ejus vocem audit, *Luc. 12, v. 32. Ioh. 10, 16.*
6. *Corpus Christi.* 80. VI. *Corpus Christi*, *Eph. 1. v. ult.* nempe cujus caput & anima est ipse Christus.
7. *Nova Ierusalem.* 81. VII. *Nova Ierusalem*, *Apoc. 3, 12. Gal. 4, 26. Sion Psal. 2, 6. Regnum cælorum, Matth. 5, v. 19. & 20. Quia non est regnum mundanum, sed cœleste & spirituale.*
8. *Mons Domini.* 82. VIII. *Mons Domini*, sive *Mons sanctitatis, Psal. 2, 6. Psal. 3, 5. Psal. 14, 3. Psal. 15, 1. Quia doctrina Ecclesiæ neque potest, neque debet abscondi, Matth. 5, 14.*
9. *Vinea.* 83. IX. *Vinea Psal. 80, 9. Es. 5, 2. Matth. 21, v. 33. Ioh. 15, 1. Quia Dominus eam plantat, & studiosè excolit verbo suo & donis Spiritus sancti.*
10. *Genus electum.* 84. X. *Genus electum*, regale sacerdotium, gens sancta, populus quem Deus ut sibi proprium vendicat, *Exod. 19, 6. Apoc. 1, 6, 1, Pet. 25, v. 9.*
11. *Communio sanctorum.* 85. XI. *Communio sanctorum*: quia Christi & omnium ejus beneficiorum particeps est, *I. Ioh. 1, v. 3. Rom. 12, 5. & 13. 1. Cor. 1, 9. Eph. 4, 4.*
12. *Amica.* 86. XII. *Amica*, Soror & Sponsa Christi, *Cant. 4, v. 1. 7. 8. 9. 10. 11. 12.* Item Regina & filia Regis *Psal. 45, 10. Quia connubio verè spirituali & foedere stabili, nec non certissimo spiritus nexu, castissimoq̄; amore Christo, sponso & capiti suo, conjuncta est.*
13. *Mater fidelium.* 87. XIII. *Mater fidelium*, *Gal. 4, 26. Quia filios Dei parit, & nutrit. Hinc tritum illud: Nemo potest habere Deum patrem, qui non habeat Ecclesiam matrem.*
14. *Columna & fundamentum veritatis.* 88. XIV. *Columna & fundamentum veritatis*, *1. Tim. 3, 15. Quia testimonium præbet veritati, nec non ministerio suo veritatem sustinet, custodit, propagat, tuetur.*
- An Ecclesia possit errare.* 89. Estne inde concludendum: Ergò Ecclesia planè errare nequit? Minimè gentiū. Distinguendū est inter errores: Quidam directè pugnant contra cardinales Fidei Christianæ articulos, quales sunt, de Deo, de Trinitate, de incarnatione filii Dei, &c. Ia

In ejusmodi articulis Ecclesia quatenus Ecclesia, vel ejus vera membra, quatenus vera sunt, errare non possunt. Si enim errant, & de errore admonita perseverant, neque Ecclesia amplius, neque membra veræ Ecclesiæ sunt. In aliis verò articulis, non directè de salutis fundamento tractantibus, potest Ecclesia vera, verumq; ejus membrum, errare; verum admonita ad sponsam redit.

90. Potest id probari aliquot rationibus: 1. Quia in hac vita Ecclesia ad perfectionem pervenire nequit. 2. Quia Diabolus tanquam leo rugiens circumit, quærens quem devoret: & in angelum lucis transmutatus zizania seminat inter triticum. 3. quia ipse Apostolus Paulus testatur, quòd super fundamentum, non tantum aurum, argentum & lapides pretiosi: sed ligna quoque fœnum & stipulæ, h. e. errores exædificari possint. 4. Quia testatur perpetua historiarum series, quòd Ecclesiæ sæpius in gravissimos errores sint prolapsæ; immò etiam illæ quæ plantatæ fuerunt ab ipsis Apostolis.

91. Falluntur igitur sub specioso titulo Ecclesiæ & fallunt alios Pontificii, docentes, Romanam Ecclesiam ita esse columnam & firmamentum veritatis, ut quicquid statuatur, etiam contra ordinationes & instituta Christi, hoc tamen non obstante, ipsa vera maneat Ecclesia omnis erroris expers.

92. Nec obstat, quod Christus dicit, Matth. 24, 24. *Electos non duci posse in errores.* Quandoquidem 1. loquitur Christus de ejusmodi erroribus, qui salutis fundamentum evertunt. 2. de illis hominibus, qui in fide perseverant & salvantur; qui vel nullo modo in ejusmodi crassissimos & horrendos errores inducuntur: vel si omninò contingat, ut inducantur, non tamen in illis perseverant finaliter. Sed de quæstione hac specialius & fusius agetur in disputatione sequente.

93. Cæterum restat, ut de notis veræ Ecclesiæ patris agamus. Ubi initio notanda, veram & propriam rei notam sive *σημείον* 3, requirere conditiones: 1. ut habeat veritatem in re. 2. ut veritatis hujus evidentiam sensui exhibeant. 3. ut utriusque immotam & constantissimam necessitatem contineat.

94. Quas

*Nota vera
Ecclesiæ.
Vere notæ
conditio-
nes.*

94. Quas condiciones si rectè observaverimus, facile intelligemus, notas, quas nos Ecclesiæ assignamus, verissimas esse: falsissimas contra & nothas à Pontificiis illi tributas.

95. Notarum à nobis definitarum alia est primaria; alia secundaria.

96. Primaria nota alia est nota communiter, nempe verbum Dei sincerum; alia singularia Ecclesiæ membra notat, scilicet legitimus Sacramentorum usus.

*Nota
Verbum Dei
sincerum.*

97. *Verbum Dei sincerum*, verissimam veræ Ecclesiæ notam esse patet. Quandoquidem illud est instar tesserae aut vexilli ex quo milites agnoscuntur, adeò ut quicumque cætus hoc signum præfert Christi auspiciis pugnare intelligatur. Ex vexillo enim legionem; non ex legione vexillum agnoscimus.

Error Pontificiorum

98. Hinc falsissimum esse judicatur, quod hic occinunt Pontificij, verbum & ejus sinceram prædicationem non aliunde, quam ex Ecclesiæ testimonio nobis innotescere posse, ac propterea prius Ecclesiam noscendam esse, quam verbum.

99. Concedimus quidem Ecclesiæ aliquod iudicium: verum id tantum secundarium est instrumentarium: & nullo modo verum, nisi veritatem ex scriptura sive verbo Dei nanciscatur: ideoque non aliter, quam ex ipsa scriptura & Dei verbo iudicat, docet, decernit, quicquid rectè iudicat, docet, decernit: Si igitur iudicium Ecclesiæ est secundarium & instrumentarium: oportet sit aliud quoddam *ἀπὸν κρείον*, nempe spiritus veritatis, qui per verbum & in verbo nos ducit in omnem veritatem.

100. Deinde non volvitur quæstio inter Christianos: quæ qualisve sit scriptura, quam omnes farentur divinitus inspiratam, ideoque omnibus modis divinam esse: verum id quæritur: Quæ qualisque sit Ecclesia, verè & propriè ita dicta, h. e. Dei sive Christi Ecclesia. Quocirca omninò necessarium est problema hoc per illud principium, nempe per verbum & scripturam sacram probari vel demonstrari.

101. Immò ut ut nobis sit contrarius Bellarminus: convictus tamen in conscientia affirmare tandem & nobiscum dicere cogitur

cogitur, scripturam docere, quæ sint notæ Ecclesiæ, de notis Ec-
cles. c. 1, § Ad loca Aug.

102. Ex quo ejusmodi colligimus consecrarium: Bellar- *Bellarmini*
minum non tantum verbum Dei concedere notam esse Eccle- *mus cogitur*
siæ: verum etiam largiri illam omnium notarum primam esse. *nobiscum*

103. Probo: A quo pendet notitia cæterarum notarum & *loqui.*
τὸ μὴ εἶναι; id maximè nota est: At id, quod docet & docendo
monstrat veras Ecclesiæ notas, ab illo notitia cæterarum nota-
rum dependet. Quia igitur Bellarminus concedit, quòd ver-
bum Dei sive scriptura doceat, quæ sint notæ veræ Ecclesiæ:
concedat utiq; eam maximè notam, sive præcipuam notam
esse.

104. Cæterum in nota hac distinguendum est id, quod est *Verbum di-*
Dei, ab eo, quod est officii hominum. Verbum in se confide- *stinguatur*
ratum simpliciter divinum est, absolutam continens verita- *ab actu*
tem: prædicatio verbi est actus humanus: tandem sinceritas *prædicati-*
est actus hujus, nempe prædicationis ac professionis, modus. *onis.*

105. Primum simpliciter Ecclesiæ est necessarium: quando
quidem sine verbo Dei Ecclesia non est Ecclesia, nempe quæ
est, ut audivimus supra, cætus verbo divino evocatus: hoc
itaque nullo vel tempore vel modo ab eo potest separari.

106. Posteriora duo deberent quidem, inesse de jure: sunt
enim conditiones à Deo mandatæ; verum non semper insunt
de facto: neque tamen propterea statim interit tota Ecclesia.
Non enim statim perit actus primus, impedito vel suspenso a-
ctu secundo.

107. Quocirca licet quoad illa, quæ hominum sunt, nota hæc
aliàs magis, aliàs minus sit conspicua & floreat, ut ex historiis
Biblicis, præsertim verò ex statu religionis & Ecclesiæ sub re-
gibus Judæ & Israël apparet; & ante hæc tempora sub tene-
bris Babylonicis experientia ipsa satis luculenter edocuit: non
tamen est ipsa Ecclesiâ obscurior, ut blasphemi iterum Ponti-
ficii non absq; insigni in verbum Dei & ejus ordinationes bla-
spheemia effutiunt.

C

108 Nam

2. Ecclesia
nota.

Legi-
tima Sa-
cramento-
rum admini-
stratio.
Obiectio
pontificia-
rum.

Nota Ec-
clesiæ se-
cundaria.

108. Nam licet in officio hominum, h. e. in ministerio quædam obscuritas; non tamen illa totalis est; sed manet semper ubique & καθόλου verum, ubi est veritas verbi divini, ibi est quædam Ecclesia; licet ejus membra hæreticorum tyrannide premantur & obscurentur, ideoque quoad nos invisibilia.

109. Alteram notam primariam singularia Ecclesiæ membra notantem diximus legitimam secundum institutionem Christi Sacramentorum Baptismi & Cæne Domini administrationem. Hæc enim pura prædicatione verbi, tanquam illius appendix, conjuncta esse debet. Sunt enim Sacramenta visibile verbum, seseque ad verbum simplex habent, sicut sigilla ad literas pacti.

110. Nullius est ponderis, quod objiciant iterum Pontificii; Verbi prædicationem & Sacramentorum dispensationem non esse notas Ecclesiæ; quod eius bona & dotes sint. Qualis enim hæc est ratio? Hæcine sibi adversantur? Etiam in terminis rebus earum possessio ac usus nota est translati domini, simulque fructus seu bonum.

111. Vel si terrena non placeant, sumatur ipsum foedus Dei cum Ecclesia sancitum. Rectene dici potest, quod hujus nota sit verbum sive scriptura, tanquam instrumentum authenticum Sacramentis tanquam certis sigillis obsignatum ac munitum? nihilominus ex legitima harum dispensatione ac usu ad possessores fructus redeunt uberrimi.

112. Inquis, posse nihilominus alias sectas etiam duas hæc notas sibi arrogare. Verum est: sed sibi aliquid arrogare, & revera habere, sive possidere, non idem, sed distincta sunt. Diligenter igitur circumspiciendum & inquirendum, verene an falso hæc notas aliqua congregatio & secta sibi vendicet.

113. Nota secundaria est disciplina Ecclesiastica. Quam secundariam dicimus: nam etsi in Ecclesia Dei sancta disciplina requiratur, Matth. 18, 17. 1. Cor. 5, v. 5. si tamen hic Ecclesiarum rectore in officio sint negligentes & cessent; non statim Ecclesia neganda est, dummodo duæ illæ fundamentales ac essentielles notæ visibilis Ecclesiæ adsint. Obedientiam quoque erga ministerium

rium Pseudoprophetae (Jer. 5, 31. 2. Pet. 2, 1. Esa. 9, 16. Luc. 6, 39.)
ut & gentiliū sacrificuli, apud auditores suos obtinent, Jer.

2, 10, & 11. Ezech, 5, 6.

114. Cæterum Bellarminus l. de notis Ecclesie 15. affert notas, quæ
numero strepunt, virtute non pugnant. Primam dicit esse ipsum
Catholica Ecclesie & Christianorum nomen. Verum hoc nihil minus
quàm nota dici potest: 1. Quia ex nominibus fit fallax, non vera
& ἀποδεικτικὴ rei demonstratio. Habet enim denominatio hæc
id commune cum omnibus reliquis, quòd sit κατὰ συνθήκην:
quippe in eorum, qui id imposuerunt, & usurparunt, volunta-
te & potestate posita. 2. Quia si rem ipsam attendas nihil mi-
nus esse potest, quàm nota. Neque enim τὸ καθόλου, neque τὸ
Χριστιανόν, in sensus incurrit.

115. Alteram notam facit Bellarminus Antiquitatem. Neque
hæc vera nota est: non enim est perpetua & propria quarto mo-
do: 1. Quia quæ nunc antiqua est Ecclesia, olim fuit nova. 2. quia
non omnis antiqua doctrina est Ecclesie doctrina: sic enim Je-
hova Ezech. 20, 29. In statutis patrum vestrorum nolite ambulare;
Ego sum Iehova in præceptis meis ambulante. Et Cyprianus ait: Con-
suetudo sine veritate, vetustas erroris est. 2. quia antiquitas non est
sensu exposita; proindeq; nihil notat.

116. Tertiam notam dicit durationem diuturnam, nec unquam
interruptam. Planè eadem hæc est, cum antiquitate. Ut
igitur illa non est nota Ecclesie: ita neque hæc, conditio quæ-
dam est quam fide in ea ex Dei promissione agnoscimus; sensu
non percipimus.

117. Quartam notam constituit amplitudinem sive multitudi-
nem & varietatem credentium. Et hæc nihil minus est quam no-
ta, 1. quia non soli competit Ecclesie. Lata enim via ducit ad
interitum, & multi eam perambulant, Matth. 7, 13. 2. quia sæ-
pissime ab Ecclesia planè abfuit, ut quando ea arcæ Noachi, aut
familie Abrahami angustiis includebatur. 3. Quia eadem est
cum prima.

118. Quintam ait successionem Episcoporum esse. Neque
hæc est nota Ecclesie: 1. quia non magis Romanam, quam
Aethio-

Nota Bel-
larmini.

1. Ipsum
Catholica
Ecclesie &
Christia-
norum no-
men.

2. Antiqui-
tas.

3. Diutar-
na durao-
tio.

4. Ampli-
tudo sive
multitudo
& varietas
credentiū.

5. Successio
Episco-
porum.

Æthiopicam notat Ecclesiam. 2. quia non est perpetua, nempe quæ in primordiis Ecclesiæ non reperitur. 3. quia neque successio valet, ubi non est fidei & doctrinæ successio. Non enim sunt filii sanctorum, qui tenent loca eorum, sed qui faciunt opera eorum, 4. Quia successio neque ad unam sedem, neque ad unum locum, neque ad unam Ecclesiam alliganda est: Deus enim variis in locis, prout ipsi placuerit, excitare potest pastores. 5. quia Apostolis succedunt, qui legitimè vocati munere suo in Ecclesia fideliter funguntur, etiam si non continuata ab Apostolis serie. 6. Quia in statu Ecclesiæ desperatio solet Deus ministros excitare extra ordinem. 7. Quia non ex personis fidem, sed ex fide personas probari oportet, uti loquitur Tertullianus l. de præscriptionibus. Et Ambrosius l. 1. de Pœnit. c. 6. ait: *Non habet hereditatem Petri, qui fidem Petri non habet.* 8. Quia successio illa, quam Bellarminus & Pontificii, reliqui urgent, non est alia, quàm quæ tyrannus regi, lupus pastori, nox diei, morbus sanitati, mors vitæ succedere dicitur.

6. Conspiratio in doctrina cum Ecclesia antiqua.

119. Sexta nota Bellarmino est *conspiratio in doctrina cum Ecclesia antiqua*: quæ si intelligatur de doctrina à Deo tradita; coincidit cum notâ primâ nostrâ, veraque & essentialis in præcedentibus est asserta & probata. Verum sic deserit suam sententiam Bellarminus & asserit nostram; ac contra quod antea pugnabat, id modò defendit. Quàm aptè verò nota hæc Ecclesiæ Romanæ conveniat, universæ ejus traditiones egregiè testantur.

7. Unio membrorum inter se & cum capite.

120. Septimam notam constituit *unionem membrorum inter se & cum capite*. Neque hæc vera nota est: 1. Quia universalis est omnibus, quæ sunt, competens: Quicquid enim est, eo ipso quod est, unum esse, etiam extra Theologiam scitur. 2. Quia illa tantùm unitas est verum Ecclesiæ attributum, quæ est cum fide ex vera doctrina conjuncta, Eph. 4, 3. 3. Quia ut est Ecclesia Dei una: sic & Diaboli una Babylon, ut ait Augustinus. 4. Quia & pii in aliquibus possunt dissidere. Act. 11, 2. 5. Quia Ecclesiæ quidem, ut corporis, cum Christo, ut capite, unio concedenda est: cum Papa verò (quam Pontificii intelligunt) haud alia, quàm corporis

poris cum struma aut carcinomate conjunctio est asserenda.

121. Octavam notam adfert *sanctitatem doctrinae*. Quae prorsus eadem est cum sexta; augens numerum numerantem; non rem numeratam.

122. Nona nota à Bellarmino ponitur *efficacia doctrinae*. Neque hæc est vera nota: quia falsis quoque doctrinis maxima inesse potest efficacia. Hinc Apostolus 2. Thes. 2, 9. ait: *Venturum esse Antichristum, secundum efficaciam Satanae & Deum missurum efficacitatem erroris, non diligentibus veritatem, ut mendacio credant.* 2. Deinde si omninò verà nota Ecclesiae concederetur: minimè tamen competeret illa Romanae: Quandoquidem doctrinae Pontificiae efficacia non in spiritus, sed in carnificis gladio, non in fidei persuasionem, sed in perfidiae imperatione posita est.

123. Decimo loco additur *sanctitas autorum & patrum religionis*. Neque vera nota est: quia non sanctitas doctrinae; sed doctrinae sanctitatis testis est: nam etiam Satanas se in angelum lucis sciri transformare; & vera sanctitas à verà fide profluit, 2. Cor. II, 14. Act. 15, 9. fides verò ex auditu: auditus ex verbo Dei. Si igitur angelus aut sanctus aliquis de cælo descendat, & veram doctrinam non adferat, respiciendus est, Gal. 1, 8. Inquis: Dicere nihilominus Christum de pseudopropheta: *ex fructibus cognosceris eos*, Matth. 7, 20. Id nihil nostrae derogat sententiae. Dicitur enim illud omnes patres de falsis dogmatibus & falsis interpretationibus intelligendum esse orthodoxè statuunt. 2. quia non tam nota Ecclesiae quàm hominum singularium sive personarum, in vitæ hujus stadio currentium, indeque abeuntium, Ecclesiam interim stante ac permanente. 3. quia si ad primos patres nota hæc restringatur, nota non est: in sensus enim non incurrit; & si referatur ad Ecclesiam Romanam, tum in ea non magis hodie apparet, quàm primi illi patres.

124. Undecima nota Bellarmino est, *Gloria miraculorum*. Atque hæc nota non est. 1. quia non est essentialis Ecclesiae, sed accidentalis doctrinae nota. 2. quia etiam miracula ex doctrina judicanda sunt, non doctrina ex miraculis. 3. quia deficientibus

8. Sanctitas doctrinae.
9. Efficacia doctrinae.

10. Sanctitas autorum & patrum Religionis.

11. Gloria miraculorum.

miraculis non statim deficit Ecclesia. 4. quia neque omni Ecclesiae, neque soli convenit: mittendi enim nonnulli sunt in infernum, qui miracula fecerunt in nomine Christi, *Matth. 7, 23* & ipsa Antichristi synagoga miraculis sese venditat. 5. quia miracula sunt extraordinarium quid. Extraordinarium verò quomodo erit Ecclesiae nota ordinaria?

12. *Lumen Propheti-
cum.*

125. Duodecima nota Bellarmino est *Lumen Propheticum*. Et haec vera nota non est: 1. quia non est perpetuum illud lumen sive donum. *Isa. 6, 2, 18.* non universum Ecclesiae statum, sed duntaxat illum praedicat & describit, qui futurus erat Apostolorum & primitivae Ecclesiae temporibus *Act. 17, 18.* 2. quia non est proprium soli Ecclesiae. Nam Daemones quoque & falsi doctores possunt futura praedicere, *1. Sam. 28, 19. Deut. 23, 17. 2. Num. 23, 7 & 24. Ioh. 11, 51.*

13. *Confessio adversariorum.*

126. Decima tertia est *confessio adversariorum*. Quae profectò incertissima & obscurissima, immò nulla nota est. Quando quidem quid magis contingens & fortuitum, quam adversariorum testimonium? cujus accessione nihil additur, decessione nihil detrahitur Ecclesiae.

14. *Infelix exitus hostium Ecclesiae.*

127. Decima quarta est *infelix exitus seu finis eorum, qui Ecclesiam oppugnant*. Et haec admodum incerta est. Non enim semper in hoc seculo infelices sunt impii, sed contrarium *ἐπι τὸ πολὺ* concludere licet ex scriptura, *Luc. 19, 25.*

15. *Felicitas temporalis defensorum Ecclesiae.*

128. Eiusdem notae ac *κόμματα* est nota ultima. *Felicitas temporalis, divinitus collata eis, qui Ecclesiam defenderunt*. 1. quia pii potius sub cruce sunt in hac vita. Est enim crux tessera quaedam, qua suos Dominus vult notari, ut fiant conformes imagini Filii ejus. *Rom. 8, 28. 2. Tim. 3, 12.* 2. quia felicitas temporalis Ecclesiae potius adversa esse solet; ut id ex allegatis locis intelligitur.

Errores fugiendi.

129. Caeterum damnamus subsequentes errores: 1. Pontificiorum qui i. Catholicae Ecclesiae nomen ac dignitatem soli Romanae attribuunt, atque ita orbem urbi includunt. 2. Idem Ecclesiae nomen ad solos Episcopos, immò plerunque ad solum & unum Romanum Pontificem, tanquam Ecclesiae caput, restringunt, 3. Eccle-

3. Ecclesiam in regnum civile, quod seculari opus habeat bra-
chio, & in Monarchiam totius orbis terrarum supremam trans-
formant, in qua summus Monarcha fit Papa Romanus, habens
potestatem in doctos & indoctos, in laicos & clericos, in omnē
magistratum supremum & infimum omnesque subditos.
4. Verbum Dei Ecclesiae, non Ecclesiam verbo subjiciunt. 5. Do-
ctrinas & mandata hominum fundamentum Ecclesiae statuunt.
6. Ecclesiae unitatem non in fide & spiritu, sed in sola externa
fidei professione, & Sacramentorum usu sub Pontificis regi-
mine, constituunt. 6. Omissa essentiali Ecclesiae formā exter-
nam duntaxat & accidentariam inculcant. 7. pro notis Ecclesiae
propriis, aut communia obtrudunt accidentia, aut ejusmodi
attributa, quae nunquam in Ecclesia Romana comparent.
8. Christianis, qui in Graecia, Armenia, Moscovia, Aethiopia
& aliis regionibus pontificem pro Episcopo universali totius
orbis non agnoscunt, Ecclesiae nomen adimunt. 9. Omnes
infideles, atheos, magos, imò quosvis seeleratos, modò Pontifi-
cem agnoscant, Ecclesiae suae includunt, digna sanè ejusmodi
capite membra, & tali hara Epicuri, porcos. 10. Ecclesiam ali-
quam in purgatorio, id est, nostro iudicio, in Utopia, con-
stituunt.

130. Deinde quorundam fanaticorum, qui sine Christo aut
verbi notitiā Ecclesiam consistere posse; somniant, ac proinde
Socratem, Aristidem & alios consimiles Ethnicos ob virtutes
Ethicas inter veras Ecclesiae cives numerant.

131. Tertiò Schvvenckfeldianorum, qui nunquam coeun-
tes, Ecclesiam, quippe quae cætus & congregatio est aliqua, fun-
ditus tollunt.

132. Quartò Catharorum, Novatianorum, Audianorum,
Pelagianorum, qui eam veram esse negant Ecclesiam, ubi mali
bonis admixti reperiuntur; atque ita peccatoribus nullum ne
in invisibili quidem Ecclesia locum relinquunt. *Vide Epiphani
Heres. 59. de Donatistis & Novatianis.*

133. Quintò

5. 133. Quintò eorundem Donatistarum & Pepuzianorum, qui Ecclesiam certo loco alligant: quibus etiam annumerari possunt (ut patet ex præcedentibus) Pontificii: Nam et hi Catholicam Ecclesiam non soli verbo, sed certo loco, putâ urbi Romæ, Papæ & Episcopis alligant.
6. 134. Sextò eorum, qui unum quemque in suâ religione servatum iri somniant; cum extra unicam illam Ecclesiam catholicam non sit salus.
7. 135. Septimò Platoniorum, qui Ecclesiam omni penitus tempore invisibilem esse: & è contrario eorum, qui eam in hisce terris æquè visibilem semper fuisse opinantur.
8. 136. Octavò & ultimò damnamus omnium infidelium conventus, qui Propheticam & Apostolicam doctrinam, Christumque ipsum rejiciunt & persequuntur.

F I N I S.

99 A 6935

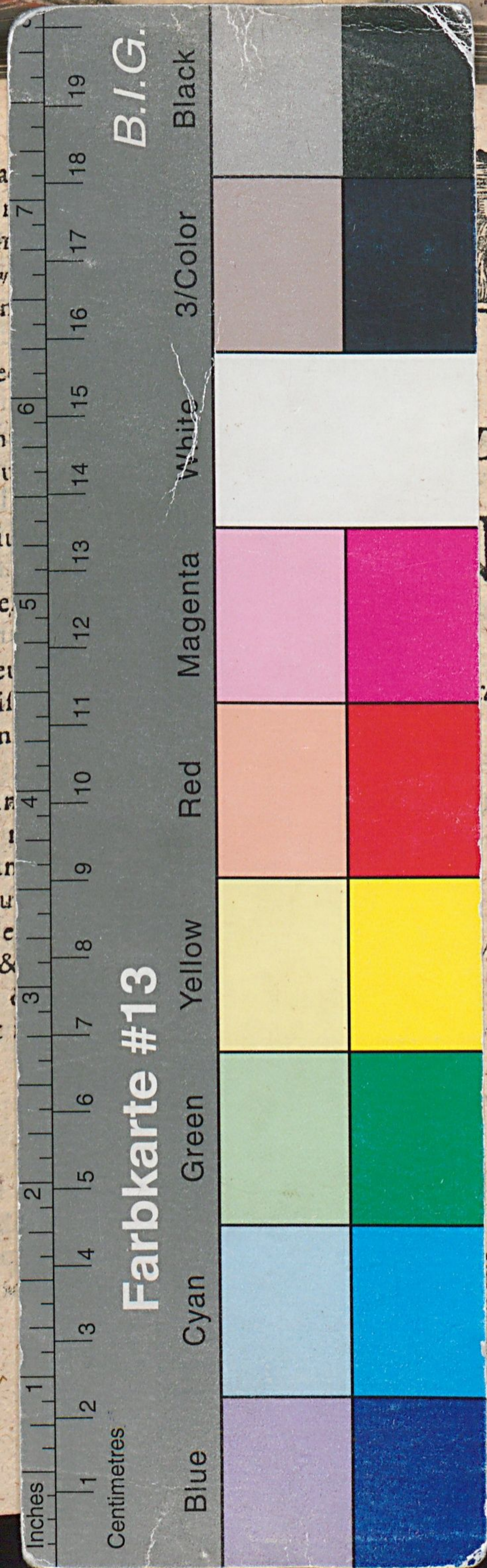
ULB Halle 3
005 360 463

TA → OC

27

PARTITIONVM
Theologicarum
DISPUTATIO XXVII,
De
NATURA EC-
CLESIAE,

clutâ & Florentissimâ Academiâ Witteber-
gensi proposita,

PRÆSIDE

JACOBO MARTINI

Professore publico:

Respondente

M. JOHANNES TRUBSBACHIO
Freibergensi

Ad diem 12. Octobris Horis locog,
consuetis

Sumtibus Clementis Bergeri
Bibliopolæ Wittebergensis.

ANNO 1611.

